

חדשנות כמנוע לפיתוח אזורי: חיזוק והרחבת הסכמי אברהם בתחומי המים, המזון והבריאות

23.11.2025 | נועה לזימי written by

עיקרי הדברים

תחומי המים, המזון והבריאות מזמנים הזדמנות אסטרטגית לשיתוף פעולה אזורי בין ישראל לבין מדינות הסכמי אברהם (איחוד האמירויות, בחריין, מרוקו וסודן) ומועמדות פוטנציאליות, לרבות ערב הסעודית. לצד צורכי ההגנה והביטחון שעומדים בראש סדר העדיפויות, מדינות האזור מייחסות חשיבות גוברת למתן מענה לאתגרי עומק בתחומי המים, ביטחון המזון ושיפור מערכת הבריאות הציבורית ¹ כחלק בלתי נפרד מתוכניות הפיתוח הלאומיות שלהן:

- בתחום **המים**, מדינות האזור מתמודדות עם ניצול יתר של מקורות מים מתוקים, מחסור במחזור, ונגישות חלקית למים נקיים. ישראל מציעה פתרונות מוכחים בהתפלה, במחזור שפכים, בניהול חכם של מים ובטכנולוגיות חיזוי מבוססות דאטה.
- בתחום **המזון**, קיימת תלות גבוהה בייבוא לצד רצון לחזק ייצור מקומי בר-קיימא. ישראל מביאה עימה ידע ייחודי בחקלאות מדברית, בהשקיה מדויקת, בטכנולוגיות גידול מתקדמות ובפתרונות פוד-טק.

▪ **בתחום הבריאות**, שיעורי תחלואה גבוהים יחסית, פערים בנגישות לרפואה בפריפריה, וצורך גובר בפתרונות מותאמים אישית מייצרים הזדמנויות רבות לישראל, המובילה בחדשנות בתחומים כמו רפואה דיגיטלית, רפואה מרחוק, ניתוח דאטה גנטי וביואינפורמטיקה.

בכוחו של שיתוף פעולה מוכוון-מטרה בתחומים אלו, המתואם עם הצרכים והחזון הלאומי של מדינות היעד, לבסס נוכחות אזורית מתמשכת לישראל, ולהעמיק את השותפויות על בסיס ערכים של יציבות, קיימות וחדשנות. לנוכח הפוטנציאל הגלום בכך, המסמך ממליץ על מדיניות הנשענת על ארבעה עקרונות מנחים עיקריים:

▪ **התאמת פתרונות ישראליים לצרכים המקומיים**: התאמת טכנולוגיות ושירותים חדשניים ישראליים לתוכניות ממשלתיות וליעדי ה-SDGs במדינות הסכמי אברהם, על ידי יצירת שותפויות עם גופים ממשלתיים ופרטיים מקומיים.

▪ **קידום השתלבות במיזמים לאומיים במודל שותפות ציבורית-פרטית (PPP)** עידוד חברות ישראליות להשתלב בפרויקטים לאומיים רחבי-היקף במזרח התיכון, בהובלת קרנות ריבוניות, באמצעות הקמת שלוחות מקומיות להפחתת חסמים משפטיים ורגולטוריים.

▪ **הקמת מנגנון תמיכה פיננסי ייעודי**: יצירת מערך ערבויות מדינה וביטוח סיכונים לפעילות עסקית ישראלית במדינות הסכמי אברהם, בדגש על שווקים כמו ערב הסעודית והאמירויות, לצורך התמודדות עם קשיים במימון פרויקטים.

▪ **גיבוש תוכנית אסטרטגית רב-שנתית לפיתוח בינלאומי**: הוספת נדבך הומניטרי לגישה המסחרית בדמות מיזמים משותפים של ישראל עם מדינות הסכמי אברהם במדינות מתפתחות, לצורך קידום יציבות אזורית, השפעה הומניטרית וביסוס מעמדה של ישראל כשותפה אחראית.

תפקיד מרכזי בתמיכה ובבניית התהליך הזה יכולה למלא גרמניה, המדינה האירופית המובילה בקידום יעדי הפיתוח בר-הקיימא ותומכת מובהקת באינטגרציה אזורית במזה"ת, יחד עם האיחוד האירופי, שכבר גיבש שותפות אסטרטגית עם מדינות המפרץ. שותפות משולשת הכוללת את ישראל, מדינות המפרץ וגרמניה/האיחוד האירופי יכולה להפוך למנוע משמעותי לקידום יציבות, חדשנות ופיתוח בר-קיימא באזור.

לקריאת המאמר במלואו